

ATASSUT

UPA14/20&21-1

Knud Kristiansen

08.04.2014

Naalakkersuisut suliffissaaleqinerup ataavartumik akiorneqarnissaanik siunertaqartumik ataatsimoorussamik pilersaarummik piaartumik suliarinninnissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Pilersaarummi Sanaartugassanut Iluarsagassanullu Aningaasaateqarfimmi aningaasat uninngaannartut inuiaqatigiit akornanni sulisinneqalernissaannik, nunaqarfinni aalisakkerivinnik sullissinissamut isumaqatigiissutitut aningaasaliissutit amerlineqarnissaannik kiisalu illersorneqarsinnaasumik aalisagartassat amerlineqarnissaannik imaqassaaq. Pilersaarut Inatsisartut ataatsimiinneranni maanna ingerlasumi saqqummiunneqassaaq.
(Siumup Atassutillu Inatsisartuni ilaasortaaitai)

Aamma

Nunatsinni annertuumik suliffissaaleqinerup piaartumik ataavartumillu annikillisinneqarnissaa siunertaralugu Naalakkersuisut ataatsimoorumik periusissamik Inatsisartunut saqqummiussaqaarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inuit Ataqaqtiit, Partii Inuit, Partii Naleraq Inatsisartuni ilaasortaaitai)

Piffissami sivitsortumi suliffissaaleqisut amerlassusaat kisitsisinngorlugit saqqummiunneqartartut immi oqaluttuarput inuiaqatigiittut ilungersunarluinnartumik inissisimasugut.

Innuttaasut amerlanersaat suliffissaqarput, imminut ilaquttaminnullu pilersuinissaminnut periarfissaqarput, taakkulu tamarmik qutsannaqaat.

Illuatungaani innuttaasut sulisinaasut 4.000-it sinnerlugit amerlassusillit suliffissaaleqinertik pissutigalugu imminnut ilaquttaminnullu pilersuisinnaanerit ajalusoqqavoq, aningaasartuutitut matussusiinnaassuseqarnerat killilerujussuuvoq, allaallu ATASSUT-mit aarleqqutigivarput taakkunanga ikigisassaangitsut akiligassaminnut malinnaasinnaajunnaarsimassasut.

Tassa ullumikkut killiffitsinni inuiaqatigiittut suliffissaqartitsiniarnerup tungaatigut ilungersunarluinnartumut killeqqavugut, taamatullu killiffeqarnitsinni innuttaasut toqqaannartumik eqqugaaqqasut ingerlariaqqinnissaminnut tunngavissaat tamatta kivitseqatigiilluta isumaginiartariaqarparput, taamaammallu malunnaatilimmik piaartumillu Namminersorlutik Oqartussat immikkut iliuuseqarnissaat pisariaqartoq ATASSUT-mit isumaqarpugut.

Oqaaseqaatitta tassunga killinnerani pingaartillugu Naalakkersuisunut kaammattuutigissavarput Nunatsinni Kommunit piaartumik suleqatiserineqassasut, tassami suliffissaaleqinerup akiorniarneqarnerani naammangilaq qisuariartussat ilaannaat qisuariarpata, taamaammatt ATASSUT-mit kissaatigaarput suleqatigiinneq pimoorussa, ataqatigiissarluagaasoq sukumiisorlu matumani ingerlanneqassasoq.

Suleqatigiittoqartariaqarneranik oqaaseqarnitsinni ilanngullugu kaammattuutigissavarput suliffissaaleqinerup eqqugaasimasut suliffissaaleqinerup akorniarneqarnerani suleqataaqqullugit. Suliniummi iluatsissappat oqareernitsit tamatta ataatsimoorluta suleqatigiittariaqarpugut.

Matumani naalakkersuisooqatigiit partiivineersugut aammalu illuatungiliuttut partiivineersut siunnersuutinik marlunnik saqqummiussaarpugut, tamatta piumasaraarput suliffissaaleqinerup ataavartumik akiorneqarlunilu annikillisarneqarnissaa.

Suliffissaaleqinerup aatsaat taamak qaffasitsigilersimanera iliuuseqarfigissallugu partiit tamattaalluta piareersimanitsit ATASSUT-mit paasivarput, naatsorsuutigaarpullu partiit akimorlugit innuttaasut sulisinnaasut sapinngisamik tamarmik suliffissaqartinneqarnissaat annertuumik suleqatigiissutigisinnaagipput.

ATASSUT-mit nalilerparput siunnersuutit marluk ullumikkut ataatsimut suliarisavut, tamarmik iluatinnartortaartut, naapeqatigiiffiginnaasagut annertupput aammalu suliffissaaleqinerup ataavartumik annikillisarneqartuarnissaanut sakkussatsialannik tamatta tikkuussivugut, tamannalu ATASSUT-mit iluarisimaarparput isumalluarnartutullu nalilerlutigu.

Naalackersuisut siunnersuutitsinnut ataatsimoorussamik akissutaat aamma siunertamut annertuumik qanillattuutaassasoq nalilerparput, periarfissarlu manna atorlugu ATASSUT-mit Naalackersuisut qutsavigissavagut siunnersuutit pineqartut piffissakitsitsilluni saqqummiunneqaraluartut sukumiisorujussuarmik sulissuteqarsimanerat pillugu.

Iluarisimaarparput aningaasat 174,2 mio. kr. siunertamut atugassatut nassaarisimammatigit aammalu siunertanut aalajangersimasunut misissueqqissaarsimanerup kingunerisaanik amerlanerpaat atugassiisutigineqartussatut maannangaaq innersuussaqaarmata.

Naak massa aningaasarpasuit siunertamut atorneqartussatut nassaarinqarsimagaluartut ATASSUT-mit pinngitsoorusunngilagut mianersoqqusissalluta, tassami aningaasaliissutigineqartunit amerlanerpaat ataasiartumik aningaasaliinertut isigineqartariaqarput, sanaartugassammi sanaartorneqareerpata, iluarsagassallu iluarsartuunneqareerpata taava tamatuma kingorna susoqassava? Suliffissaaleqisut amerliartoqqilissappat? Tamanna pinngitsoortinniarlugu qanoq iliussaagut?

Apeqqutit taakku pissutissaqartippaatigut ullumikkut pisariaqartitsinerup matussuserneqarnissaata saniatigut siunissaq aggersoq siunissarlu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugit isumatusaartariaqartugut, qulakkeerniartariaqarparput aningaasaliunneqartut sapinngisamik ataavartumik suliffissaqartitsinermik kinguneqarnissaat.

Taamaammat ilinniartitaanikkut piginnaangorsaqqiinikkullu aammalu qarasaasiat atorlugit sulisussarsiortarnerit suliffissarsiortarnerillu isaariamik ataatsimik isertarfeqartillugit Naalackersuisut pilersaarutaat partiitullu ataasiakkaatut kissaatigut immikkuualussinnaasut ataatsimoorukkutsgit angusaqarnerpaassasugut.

Tassa partiit akimorlugit isumaqatigiissuteqartarnek ullumikkumiit pikkorinneruffigisariaqarparput, mannalu qanortoq aallarniutaali inuiaqatigiinnut atugassarititaasut pitsanngorsarniarlugit siunertat ataatsimoorinneqarlutik isumaqatigiissutigineqarlutillu siunissamut qaninnerusumut ungasinnerusumullu siunnerfigineqartarnissaannut.

Aalisarnerup, piniarnerup nunalerinerullu tungaatigut iliuuseriniarneqartut ATASSUT-mit naammagisimaarpagut, isumarpulli naapertorlugu naammangilaq, tassami miserratigineqarsinnaangilaq nunarput pisuussutinik uumassusilinnik peqarluaraluartoq aalisarnermut piniarnermut nunalerinermullu atortut pisoqalisimasut atorineqartariaqarnerini atorluaasinnaanerigaluaq aammalu nunatta iluani avammullu niuernikkut inerisaasinnaanerigaluaq kigaallassarneqartuarmat.

Taamaammanuna ATASSUT-mit pimoorullugu ilungersuutigigippit inuussutissarsiutit pineqartut ineriartortinneqarnissaannut atugassanik aningaasaateqarfittut ittumik aqqissuussisoqartariaqartoq, imaangilaq suna tamaat tapiissutaannangortinniaratsigu, taarsigassarsiniartooqartarneratigut taarsersukkat, taakkulu erniaasa inuussutissarsiutinut innarliisussaajunnaarlugit inissinneqarsimasut, qulakkiissavaat aningaasaateqarfik taanna immiini kaavitissasoq.

Aap nunatta karsia aningaaseriviusaartinneqassangilaq aamma aningaaserivinnut pioreersunut unammillertutut inississangilaq, kisiannili naluneqanngilaq aningaaseriviit taarsigassarsisitsisarnerat sumiiffippassuarni killeqartorujussuuvoq, allaat inuussutissarsiornerit pineqartut ineriartornissaminnut periarfissaqaraluartut mattusimaneqartarput ineriartortinneqanngitsoorlutillu, taamaammat sapiissuseqartariaqarpugut aammalu nunatsinnut naleqquttumik inuussutissarsiutinik pineqartunik tapersersuisinnaanerput annertusartariaqarparput.

ATASSUT-mit eqqumaffigilluinnarparput nunani allamiut nunatsinnut suliarortartut amerliartuinnartut illuatungaani lu nunaqavissut suliffissaaleqisut amerliartuinnartut, taamaammat upernaq manna katersuunnermi siunnersuuteqarpugut pissutsit taamaannerat qulaajaaffigineqassasoq aammalu nunaqavissut sulisorineqartarnerisa salliutinneqarnissaannik inatsiseqarnerput malunnaateqarnerusariaqartoq isumaqarluinnaratta.

Soorunami avataaniit suliarortunik atorfissaqartitsiuassaagut, aamma siunertaassangilaq immikkut ilisimasaqarnertik pissutigalugu nunatsinni sullisseqataasinnaasut mattunneqarnissaat kisiannili suliassat nalinginnaasut nunaqavissullu naammassisinnaasat avataaniit suliarortitanit inuttalersorneqartualerpera qulaajaaffigineqartariaqarpoq.

ATASSUT-mit arajutsisimanngilarput oqarniartoqartartoq kalaallinngooq sulisissallugit tunniusimanngippallaartut, akissarsiffimmi sulinngitsoortartut, suliassanik pineqartunik kivitseqataassallutik eqiasuttut.

Inuk kinaluunniit taamatut nalilersorneqartuaruni piumassusiiarneqartarpoq, kalaallit akunnitsinni pissusilersortarnerput aammalu sulisitsisut kalaaliugunik danskiugunik allamiuugunilluunniit sulisissinnaasaraluaminnut tatiginninnginnermik aallaavilimmik pissusilersortarnerat kipitissallugu sulissutigisariaqarparput.

Oqaatigereerparput Naalakkersuisooqatigiit partiivi sinnerlugit siunnersuuterput tamakkiisumik tapersorsorparput, taamatuttaaq illuatungiliuttut partiivisa siunnersuutaat itigartiinnassallugu pissutissaqarsorinngilagut, kiisalu Naalakkersuisut siunniussaata pitaasorpassuarnik siunertamullu qanillattuutaasunik inerisitsisinnaasutut nalilerpagut.

Taamaammat nalilersueqqissaarneq aqutigalugu siunnerfeqaqatigiissinnaanerlu anersaaralugu Inatsisartut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaat aappassaaneerinninnginnermi sulissasoq kissaatigilluinnarparput.

Taamatut tamakkiisumik isiginninnerusumik oqaaseqaateqarluta ATASSUT-mit inassutigissavarput siunnersuutit pineqartut tamarmik Inatsisartut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaannut aappassaaneerinninnginnermi suliassanngortinneqassasut.